

Útdráttur Jóns Eiríkssonar í rentukammeri um hverina á Reykhólum

ÞÍ. Rentukammer. B6/2650. Isl. Journ. 2, nr. 265.

Extract af sysselmand Ketilsens beskrivelse over de heede kilder paa Reykhole i
Bardestrandssyssel i Island af 20de Sept. 1754

Der findes 20 stykker saadanne kilder, hvorigiennem det heede vand springer ud af en steengrund eller klippe, som er temmelig jævn. Deres heede kunde han ikke bestemme, formedelst mangel af thermometer. Men forskiælen paa¹ beqvemheden i deres beliggenhed til saltkaagning af søevandet, fandt han at beroe fornemmelig derpaa, at nogle af dem ligge temmelig høyt oppe i en bakke, hvor han meener at søevandet ikke kand bringes op uden største besværlighed. Men desto meener han enten at kunne undværes, eller dog leedes noget ned ad bakken. Nogle andre have tabt en deel af deres heede, hvor de springe frem neden for bakken, og nogle ere saa smaa, at de ikke ret kunne komme i opkaag. Hvilke begge ting han dog formeener at kunne afhielpes ved, deels² at bortrydde jordskorpen omkring deres aabninger,³ deels og at afbryde noget af⁴ klippen, da samme let lader sig⁵ brække.⁶ Best syntes ham at dette kunde skee med 3 kilder, som kaage op af en liden banke, ikkun 2 til 3 al. fra hverandre, og som derfor meenes at have fælles udspring dybere ned. Den prøve han foretog⁷ med søevandets uddampning skedde ved een af ovenmældte kilder, hvor 10 potter søevand i en dyb jærngryde uddampede i 10 til 12 timer, og gav noget⁸ over ½ pot godt hvidt og fiint salt. Strækningen fra søen til den kilde, som prøven blev gjort med⁹ beregner han til noget over 600 favne (hver paa 3 jslandske eller hamborger alne) og bestaaende af dybe kiær og moradser, med smaa bakker imellem, samt damme, hvor spildevandet¹⁰ baade af moradserne og kilderne samles. Hvorpaa han dog har meent at kunne raades bod, ved at leede dette staaende vand bort ved dybe grøfter, da det haver beqvemt afløb. Fornævnte kildes høyde over havet fandt han ikke betydelig, men kunde dog ikke bestemme den nøye, da han ej havde jnstrumenter dertil, og moradsen desuden hindrede tilgangen. Det nærmerste sted til at føre materialier hertil er Stickscholms havn, som regnes at ligge 6¹¹ veker søes eller søemiile herfra, men beqvem havn ved stedet selv til¹² store fartøyer er endnu ikke opdaget.

---

¹ *deres* yfirstrikað.

² *deels* skrifað ofan línu.

³ *omkring deres aabninger* skrifað á spássú.

⁴ *deres* yfirstrikað.

⁵ *som er gandske* yfirstrikað, *da samme let lader sig* skrifað ofan línu.

⁶ *brækkelig* breytt í *brække* og *omkring deres a(?)* yfirstrikað.

⁷ *giorde* yfirstrikað, *foretog* skrifað ofan línu.

⁸ *noget* skrifað ofan línu.

⁹ *fand* yfirstrikað.

¹⁰ *spilde* skrifað ofan línu.

¹¹ *sek..(?)* yfirstrikað.

¹² *for* yfirstrikað, *til* skrifað ofan línu.